` Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Moldovanu)
Dosarul nr. 2ac-264/23 (2-21191429-02-2ac-28042023)

D E C I Z I E

18 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Dulghieru Dorin și Budăi Nelea
Grefier Negrei Corina

examinând în ședință publică apelul declarat de SRL „Starmax-Plus" împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 ianuarie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Starmax-Plus" împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Primăriei Orhei privind încasarea prejudiciului moral,

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamantului:

La data de 22 decembrie 2021 (conform plicului anexat) SRL „Starmax-Plus" a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Primăriei Orhei privind încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 10 iunie 2020 în privința sa de către colaboratorii Primăriei Orhei a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, pe motivul efectuării activității fără notificarea Primăriei Orhei.

Menționează că, la 26 iunie 2020 Comisia administrativă a municipiului Orhei a luat decizia de sancționare SRL „Starmax-Plus" cu aplicarea unei sancțiuni, sub formă de amendă, în mărime de 300 unități convenționale, echivalentul sumei de 15.000 lei, pe motivele specificate la art.273 alin.(9) lit. e) Cod contravențional.

Indică reclamantul că, nefiind de acord cu acțiunile agentului constatator și sancțiunea aplicată, în termen SRL „Starmax-Plus" a contestat în instanța de judecată procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constatator.

Afirmă că, prin hotărârea Judecătoriei Orhei nr.5r-150/20 din 17 februarie 2021 a fost admisă contestația (plângerea) înaintată, fiind declarată nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție din 10 mai 2020 şi decizia din 26 iunie 2020 a Comisiei administrative a Primăriei Orhei.

Susține că, această hotărîre a fost atacată cu recurs de către un reprezentant al organului de constatare. Iar, la 24 iunie 2021, Colegiul Curţii de Apel Chişinău a adoptat decizia nr.4r-738/2021 din 24 iunie 2021, prin care a fost respinsă plângerea reprezentantului organului de înființare.

Relevă că, întrucât eventuala formă de despăgubire în acest caz este doar pecuniară, pentru a se conforma legislației și în practica utilizării art.13 din Convenţia Europeană, care garantează o cale de contestare eficientă şi cu art.41 din Convenţia Europeană, care garantează dreptul la o despăgubire echitabilă, este necesar ca o compensaţie pecuniară să poată fi şi pentru prejudiciul nematerial suportat de SRL „Starmax-Plus”.

Precizează că, pierderile nemateriale includ următorii factori:

- reputația companiei;
- incertitudine în planificarea deciziilor;
- obstacole în administrarea SRL „Starmax-Plus”;
- suferinţa şi neplăcerile cauzate fondatorilor şi conducerii SRL „Starmax-Plus”.

Declară că, în acest caz, toate aceste circumstanțe sunt pe deplin prezente şi sunt confirmate de documente, fotografii anexate. Deasemenea, este necesar să se ia în considerare art.41 din Convenţia Europeană şi art.13 din Convenţia Europeană, adică în cazul unei încălcări a dreptului garantat de Convenţie, persoana ale cărei drepturi au fost încălcate trebuie să îi fie compensate toate pierderile, care le-a avut ca urmare a încălcării drepturilor sale. Art.41 din Convenţia Europeană prevede că, despăgubirea trebuie să fie echitabilă, adică trebuie să asigure, pe cât posibil, restabilirea situaţiei în care persoana se afla înainte de încălcarea drepturilor sale.

Invocă că, Ministerul Finanţelor reprezintă statul în toate cazurile legate de încasarea din bugetul de stat, în conformitate cu pct.6 alin.87, alin.89 din Anexa 1 la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1265 din 14 noiembrie 2008 privind reglementarea activităţii Ministerului Finanţelor.

Solicită SRL „Starmax-Plus”, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanţelor în beneficiul SRL „Starmax-Plus” a sumei de 500.000 lei în calitatea de prejudiciul nematerial.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 ianuarie 2023, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Starmax-Plus” împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Primăriei Orhei privind încasarea prejudiciului moral.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 17 februarie 2023 SRL „Starmax-Plus” a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând

admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 ianuarie 2023 și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a indicat că, concluzia primei instanţei precum că Ministerul Finanţelor este un pârât necorespunzător este eronată, întrucât cererea este înaintată Statului (Republica Moldova), al cărui reprezentant este şi Ministerul Justiţiei şi Ministerul Finanţelor, care acţionează în comun pentru a reprezenta interesele Statului şi pentru executarea hotărârilor judecătoreşti luate împotriva Republicii Moldova. Astfel, instanța are dreptul de a stabili reprezentantul al Statului și de a implica Ministerul Justiţiei ca terţă persoană sau copârât, ceea ce nu schimbă pârâtul (Statul), deoarece cererea a fost depusă împotriva Statului.

Menționează apelantul că, copârâtul este Primăria oraşului Orhei, în calitate de administrator al bugetului local. Primă instanţă nu a examinat aceste argumente ale reclamantului în acest sens.

Consideră că, este eronată concluzia primei instanţei, precum că reclamantul are dreptul să solicite despăgubiri pentru daune numai dacă amenda este impusă de instanţă.

Relatează că, eronat instanţa stabilește, că sediul general al materiei în privinţa răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare este Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, prin urmare, faţă de motivele efectiv invocate de către reclamanta SRL „Starmax-Plus”, instanţa trebuie să dea eficienţă acestei Legi.

Din economia aceloraşi dispoziţii legale, instanţa de judecată statuează că, în cadrul unui proces contravenţional, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată. Astfel, instanța a constatat că nu sunt întrunite condiţiile de la art. 3 al Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

Susține că, primă instanţă exclude circumstanţele în care amenda este impusă de organul constatator.

Opinează că, instanţa a trebuit să acţioneze prin analogie, deoarece conform procedurilor Codului contravenţional prevede că atât instanţa, cât şi organul constatator au împuterniciri egale în procesul contravenţional ca organe de sancţionare, făcând apelantul trimitere la dispozițiile art. 441 alin.(2) din Codul contravenţional. Mai mult, nu există faptul contravenţiei al SRL „Starmax-Plus” ca subiect.

Declară că, prima instanţă a aplicat eronat normele din Legea nr.l545-XIII din 25 februarie 1998, întrucât prezenta lege priveşte acţiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti. Instanţa de fond

a trebuit să aplice această lege numai prin analogie şi, în parte, care nu contravine normelor art. art. 1998, 2005, 2006, 2023 din Codul civil al Republicii Moldova.

În şedinţa instanţei de apel, participanții la proces nu s-au prezentat, fiind înștiințați despre data, ora și locul examinării cererii de apel, astfel Colegiul, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) CPC, a dispus examinarea cauzei în lipsa participanților la proces.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 30 ianuarie 2023, cererea de apel fiind depusă la 17 februarie 2023, astfel, Colegiul constată că, apelul declarat de către SRL „Starmax-Plus" este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispoziţiilor art. 118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu art. 373 alin. alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori, concluziile primei

instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei rezultă că, la 10 iunie 2020, de către agentul constatator - specialistul principal, ***** din cadrul Primăriei mun. Orhei a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, prin care SRL „Starmax-Plus" a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.273 alin.(9) lit.e) Cod contravențional. (f.d.5)

La data de 25 iunie 2020, Comisia administrativă a Primăriei mun. Orhei a decis, aplicarea unei sancțiuni contravenționale, sub formă de amendă, în privința SRL „Starmax-Plus", pentru comiterea contravenției prevăzute de art.273 alin.(9) lit.e) Cod contravențional - în mărime de 300 unități convenționale, ce constituie suma de 15.000 lei (f.d.6).

Nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenție seria MO nr.0235 din 10 iunie 2020 și decizia cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 25 iunie 2020, SRL „Starmax-Plus" le-a contestat în instanța de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Orhei sediul Central din 17 februarie 2021, a fost admisă contestația depusă de reprezentantul SRL „Starmax-Plus" și au fost declarate nule: procesul-verbal cu privire la contravenție seria MO numărul 0235 din 10 iunie 2020 și decizia cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 25 iunie 2020, cu încetarea procesului contravențional (f.d.7 verso -9).

Se atestă că, soluția Judecătoriei Orhei, sediul Central de declarare a nulității procesului-verbal cu privire la contravenție din 10 iunie 2020 și a deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 25 iunie 2020 a fost justificată prin faptul că, procesul-verbal cu privire la contravenție este afectat de erori procesuale.

Este de observat că, în motivarea hotărârii judecătorești menționată, s-a indicat că, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost anulat din motivul că, nu a întrunit condițiile specificate la art.443 alin.(1) lit.e) Cod contravențional, iar în conformitate cu art.445 din același cod, lipsa consemnării în procesul-verbal cu privire la contravenție a datelor și faptelor indicate în art.443, are ca efect nulitatea acestuia.

Tot în motivarea hotărârii judecătorești s-a indicat că, în conformitate cu art.461 Cod contravențional, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.art.441 sau 445, instanța încetează procesul (f.d.8-pe verso).

Astfel, rezultă cert că, instanța de fond, a mai constatat că, agentul constatator a notat în procesul-verbal că, persoana juridică SRL „Starmax-Plus" a comis fapta din 10 iunie 2020. De fapt, în această parte sancțiunea prevăzută de

art.273 alin.(9) lit.e) Cod contravențional îi poate fi aplicată doar persoanei cu funcție de răspundere, la caz – administratorului SRL „Starmax-Plus”, însă decizia de sancționare a fost întocmită în privința persoanei juridice SRL „Starmax-Plus”.

Se reține că, agentul constatator Victor Andrițchi a depus recurs împotriva hotărîrii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 17 februarie 2021.

Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2021, s-a respins ca nefondat recursul declarat de agentul constatator Andrițchi Victor, fiind menținută fără modificări hotărîrea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 17 februarie 2021, prin care a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MO numărul 0235 din 10 iunie 2020 și decizia cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 25 iunie 2020, cu încetarea procesului contravențional. (f.d.10-14)

Astfel, având în vedere cele constatate, SRL „Starmax-Plus” s-a adresat în instanță cu o acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în rezultatul intentării neîntemeiate a cauzei contravenționale pe numele său, în esență, solicitând încasarea prejudiciului moral în mărime de 500.000 lei, întemeindu-și în acest sens acțiunea pe prevederile art. 1998, 2005, 2006, 2023 Codul civil.

Potrivit art. art.9 alin.(1) Codul civil, (1) Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

Iar alin. (2) lit. f) Codul civil statuează că, drepturile și obligațiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

Conform art.15 lin. (1) Codul civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Prevederile art.16 alin.(1) lit. g) Codul civil statuează că, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Potrivit art.19 Codul civil, (1) În condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). (5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform art. 2005 alin. (1) Codul civil, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăţie, iar în cazurile expres prevăzute de lege, fără vinovăţie, de către administratorul, salariatul său sau o altă persoană subordonată comitentului (prepus) în funcţiile care i s-au încredinţat.

Iar art. 2006 alin. (1), (2) Codul civil statuează că, (1) Prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluţionarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcţie de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcţie de răspundere va răspunde solidar în cazul intenţiei sau culpei grave. (2) Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acţiunile indicate la alin.(1).

Conform art. 2007 alin. (1) lit. a) Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în cazul condamnării ilegale, tragerii ilegale la răspundere penală, aplicării ilegale a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea

Conform art. 2023 Codul civil, (1) Dacă prejudiciul a fost cauzat în comun de mai mulţi participanţi, aceştia poartă răspundere solidară. (2) Se consideră participant nu doar autorul faptei cauzatoare de prejudicii, ci şi cel care l-a instigat sau l-a susţinut, precum şi cel care a beneficiat în mod conştient de un folos în urma prejudiciului cauzat altuia (participanţi). (3) În cazul acţiunii în regres, partea fiecărui participant din obligaţia solidară este proporţională contribuţiei sale la săvîrşirea faptei ilicite dacă aceasta poate fi determinată.

În temeiul art.374 alin.(3) Cod contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Potrivit art.375 alin.(1) Cod contravențional, persoana acuzată de săvîrșirea unei contravenții se consideră nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod.

Art. 384 alin. (2) lit. u) Cod contravențional statuează că, persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacţiunile ilicite ale autorităţii competente să constate contravenţia sau să soluţioneze cauza contravenţională.

Prevederile art.440 alin. (1) Cod contravențional stabilesc că, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să

examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Din conținutul art.442 alin.(1) Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Așa fiind, conform art. 1 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

În conformitate cu art. 2 din aceiași Lege, prin acţiuni ilicite se înțelege acţiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracțiuni).

În baza art. 3 Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. (2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.

Potrivit art. 5 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei. Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului.

În temeiul art. 6 Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

Potrivit art. 13 Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local - din contul acestui buget. *Prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe*.

Cu referire la alegațiile apelantului SRL „Starmax-Plus” referitor la aplicabilitatea prevederilor Codului civil invocate și inaplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, Colegiul civil urmează să respingă argumentele acestuia, întrucât reclamantul-apelant apreciază eronat prevederile legale, dat fiind faptul că prevederile art. 2006 se referă la prejudiciul cauzat printr-un act administrativ prin prisma Codului administrativ, la caz procesul-verbal cu privire la contravenție nu cade sub incidența actului administrativ în sensul prevederilor expuse, iar normele art. 1998, 2005 și 2023 reprezintă niște norme generale care în situația de față nu urmează a fi aplicate separat ci doar în coroborare cu alte dispoziții, la caz – Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, întrucât anume acest act normativ stabilește modalitatea de reparare al prejudiciului de către stat ca urmare al sancționării contravenționale al reclamantului.

Respectiv, în condiţiile în care s-au anulat actele ce au dus la sancţionarea contravenţională a reclamantului, circumstanţe detaliate supra, ultimul poate pretinde la recuperarea prejudiciului prin prisma Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 în coroborare cu art. 384 alin. (2) lit. u) Cod contravenţional.

Instanța de apel accentuează că, procedurile contravenţionale cad sub incidenţa caracterului penal al procedurilor (*Ziliberberg; Guţu*) şi acestora li se aplică aceleaşi principii precum cauzelor penale.

Astfel, în temeiul Legii enunțate, legiuitorul național a optat să enumere în mod exhaustiv condițiile în care poate fi angajată răspunderea civilă a statului, precizând la concret și cazurile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele contravenționale. Prin urmare, în vederea aplicării Legii în cauză și existenței motivului atragerii statului la răspundere materială, este faptul ca să fie exclusă atragerea la răspunderea contravențională al persoanei pe temeiuri de reabilitare.

La caz, a fost stabilit că fapta contravențională de care a fost acuzată reclamanta SRL „Starmax-Plus" se sancționează cu amendă de la 240 la 300 de unităţi convenţionale, sancțiune ce nu a fost aplicată de către instanța de judecată.

Astfel, Judecătoria Orhei, sediul Central prin hotărârea pronunțată a stabilit că procesul-verbal cu privire la contravenție, în baza căruia SRL „Starmax-Plus" a fost acuzată de comiterea contravenției prevăzută la art.273 alin.(9) lit.e) Cod contravențional a fost anulat pe motivul nerespectării de către agentul constatator a cerințelor imperative de la art.443 Cod contravențional (agentul constatator nu a determinat calitatea subiectului contravențional în limitele impuse de sancțiunea articolului citat, adică persoana cu funcție de răspundere din partea SRL „Starmax-Plus"), ceea ce a dus la nulitatea acestuia potrivit art.445 din același cod, iar în temeiul art.461 din același cod, procesul contravențional a fost încetat, deoarece a fost afectat de erorile procesuale, ce au fost admise de agentul constatator.

Astfel, corect a stabilit prima instanță că, intentarea procesului contravențional în privința reclamantei SRL „Starmax-Plus" nu a antrenat consecințe importante privitoare la situația ultimei, nefiind SRL „Starmax-Plus" supusă arestului contravențional, reținerii contravenționale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată, fiind cert că nu sunt întrunite condițiile de la art.3 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

Mai mult, procesul contravențional intentat împotriva reclamantei SRL „Starmax-Plus" a încetat în temeiul art.461 Cod contravențional, temei care nu determină repunerea în drepturi a reclamantei, or, legiuitorul a prevăzut în mod expres că, repunerea în drepturi a persoanei poate avea loc în cazul încetării procesului în temeiul art.441 Cod contravențional, în conformitate cu care procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile în care: a) nu există faptul contravenției; b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20- 31; c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepția cazului de reabilitare a acesteia; d)

pentru același fapt și privitor la aceeași persoană există o decizie/hotărîre definitivă; e) pentru același fapt este pornită urmărire penală; f) nu este identificat făptuitorul și/sau termenul prescripției tragerii la răspundere contravențională a expirat; g) fapta a fost constatată în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător și nu reprezintă încălcare gravă sau foarte gravă în sensul Legii nr.131 din 08 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Iar alin.(2) al art.441 Cod contravențional, statuează expres că, încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

Prin urmare, în această ordine de idei, întemeiat prima instanță a stabilit că în cazul de față nu s-a reținut nici cazurile în care apare dreptul la repararea prejudiciului moral, consacrate la art.6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

Pe de altă parte, este întemeiată concluzia primei instanțe că deși SRL „Starmax-Plus" a fost sancționat de către agentul constatator din cadrul Primăriei mun. Orhei reclamanta a înțeles să se îndrepte cu acțiune împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova-având pretenții doar față de ultimul, adică, împotriva unei autorități a statului care nu poate deține calitatea de pârât în cadrul prezentului proces.

Potrivit art. 13^1 Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, (1) Hotărîrea judecătorească privind repararea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti se execută după ce devine definitivă, în modul stabilit de legislaţia în vigoare. (2) Instanţa de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu, emis în baza hotărîrii judecătoreşti definitive, spre executare Ministerului Justiţiei şi informează părţile despre acest fapt. La solicitarea Ministerului Justiţiei, creditorul prezintă, în termen de 5 zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărîrii definitive, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiţiei şi de către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului. (3) În decurs de 10 zile din data prezentării titlului executoriu, eliberat în baza hotărîrii judecătoreşti definitive, Ministerul Justiţiei remite Ministerului Finanţelor titlul executoriu, împreună cu hotărîrile judecătoreşti emise pe cauza respectivă, şi datele bancare ale creditorului. (4) Titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanţelor, în conformitate cu procedura şi termenele stabilite prin Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014.

Prin urmare, în temeiul dispozițiilor enunțate, Colegiul civil consideră că în mod corect a statuat prima instanță că reclamanta SRL „Starmax-Plus" în mod eronat a înaintat acțiunea împotriva Ministerului Finanțelor, or, în sarcina acestuia

este pusă doar executarea titlului executoriu și nu răspundea pentru acțiunilie ilicite ale organelor de urmărire penală, procuratură și instanțelor judecătorești, astfel, întemeiat s-a respins cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor a Republicii Moldova, ca neîntemeiată, fiind un pârât necorespunzător.

Colegiul civil apreciază critic alegațiile apelantului precum că instanța a fost în drept de a atrage în proces Ministerul Justiției al Republicii Moldova, or atare procedeu contravine dispozițiilor art. 26 CPC.

Prin urmare, cu referire la cerințele reclamantului privind încasarea prejudiciului moral, în sumă de 500.000 lei cauzat prin atragerea ilicită la răspundere contravențională, Colegiul civil le apreciază ca fiind nefondate, pe motiv că la caz nu sunt întrunite condițiile prevăzute de Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În atare situație, Colegiul judiciar nu va analiza celelalte motive invocate în cererea de apel, întrucât nu au forță juridică de a influența prezenta soluție adoptată în speță. De fapt, întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (a se vedea cauzele Ruiz Torija v. Spaniei, 9 decembrie 1994, parag. 29; Fomin v.Moldova, 11 octombrie 2011, parag. 31 și 34; Mitrofan v. Moldova, 15 ianuarie 2013, parag. 54; Lebedinschi v. Moldova, 16 iunie 2015, parag. 31, 36; Nichifor v.Moldova, 20 septembrie 2016, parag. 30).

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 385 lit. a), 389-390 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Apelul declarat de SRL „Starmax-Plus” se respinge, ca neîntemeiat.

Se menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 ianuarie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Starmax-Plus” împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Primăriei Orhei privind încasarea prejudiciului moral.

Decizia poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, de la data comunicării deciziei motivate, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Dulghieru Dorin

Budăi Nelea